

Turun terveystampus ja rajaamisen sietämätön vaikeus

FinELibin aineistopäivä 7.5.2018

Erik Lindgren

Turun yliopisto
University of Turku

Terveyskampushankkeen taustaa

- Käynnistyi loppuvuodesta 2015
- Sopimusosapuolet: Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri, Turun yliopisto, Åbo Akademi, Turun ammattikorkeakoulu ja Yrkeshögskolan Novia
- Tarkoituksena tehdä yhteistyötä mm. tutkimuksen ja koulutuksen kehittämiseksi ja niiden edellytysten parantamiseksi sekä kehittää alueen yritys yhteistyötä ja innovaatiotoimintaa
- Etsitään uusia ratkaisuja myös hallinto- ja tukipalveluihin, kuten tietojärjestelmien sekä kirjasto- ja asiantuntijapalveluiden toteuttamiseen
- Tavoite: mahdollistaa organisaatorajat ylittävä työskentely
Terveyskampus Turun toimijoiden välillä

Yhteisen aineistotarjonnan laajentaminen

- FinELib-konsortion strategian yhtenä tavoitteena on edistää tutkimusta ja oppimista yli organisaatorajojen, mutta organisaatiokohtaiset lisenssit eivät palvele esimerkiksi koulutusyhteistyötä parhaalla mahdollisella tavalla.
- FinELibin ohjausryhmä nosti pilotoinnin aineistolisenssien laajentamisesta yli organisaatorajojen kiireelliseksi n. vuosi sitten
- FinELib pyysi ehdotuksia pilotoitaviksi aineistoiksi ja kysyttiin mm.
 - mitä FinELib-aineistoja laajennus koskisi
 - mille ryhmille, miksi ja milloin lisenssit halutaan laajentaa
 - kuinka paljon laajennus tuo uusia käyttäjiä
 - miten pitkäksi aikaa laajennus tarvitaan
 - miten pääsy aineistoon rajataan uusille käyttäjille

Pilotoitavat aineistot ja niiden lisensiointi

- Keväällä 2017 Terveyskampuksen Koulutus- ja Kirjastopalvelut -työryhmä kartoitti korkeakoulujen aineistot hoito-, lääke- ja terveystieteen aloilta
- Haluttiin neuvotteluihin eri tyyppisiä aineistoja (tieteenalakohtainen, kotimainen, iso monitieteinen) ja sovittiin, että lisensioitaviksi aineistoiksi ehdotetaan FinELibille seuraavia:
 - ACS (American Chemical Society) (laajennus Novialle)
 - JBI (Joanna Briggs Institute) (laajennus TYK:ille ja ÅA:lle)
 - Medic (kaikilla jo lisenssi ennestään)
 - SpringerLINK -lehtipaketti (laajennus TuAMK:lle)
- Nimettiin Lisensiointimalli -työryhmä pohtimaan toiveita ja vaatimuksia joustavan lisensioinnin mallille em. aineistoista: mallia voitaisiin jatkossa käyttää myös suorissa sopimusneuvotteluissa

Lisensioinnin periaatteet

- Hyödynnettiin FinElibin laatimaa neuvottelujen muistilistaa
- Lähtökohtana tulisi olla Terveyskampus Turku, ei yksittäinen organisaatio
- Pyrkimyksenä osa-organisaatiolisenssit joiden tulisi tulla edullisemmiksi kuin nykyisten lisenssien yhteenlaskettu summa
- Hinnoittelussa voisi lähteä aineistojen rajaamisesta Terveyskampuksen käyttäjäryhmille pohjana organisaatioiden alakohtaiset FTE-luvut (poikkeuksena SpringerLink, joka tulisi koko organisaatioiden käyttöön, jolloin mahdollinen hintaetu tulisi yhdestä uudesta tilaajaorganisaatiosta)
- Sopimusten tulisi kattaa myös ne täydennyskoulutusryhmät, jotka tällä hetkellä jäävät osalla sopimusten ulkopuolelle

Käyttäjälukujen laskeminen

- Jokainen organisaatio selvitti tarkat henkilökunta- ja opiskelijaluvut relevanteista oppiaineista ja suhteellisen prosenttiosuuden koko organisaatiosta
- Varmistettiin, että jokaisen organisaation luvut on laskettu samalla tavoin
 - Medic ja JBI: lääketieteellisten ja sosiaali-, terveys- ja liikunta-alojen FTE-luvut (opiskelijat + henkilökunta)
 - ACS: matemaattis-luonnontieteellisten, lääketieteellisten, teknisten sekä sosiaali-, terveys- ja liikunta-alojen FTE-luvut (opiskelijat + henkilökunta)
 - SpringerLINK: FinELibin organisaatiokohtaiset FTE-luvut

Käytön rajauksen kysymyksiä

- Hylätyt rajausvaihtoehdot
 - Vanhan lisenssin laajennus toisen organisaation käyttäjille
 - Toisen organisaation nimetyille käyttäjille tunnukset ja pääsy vain sovittuihin aineistoihin > liian monimutkaista tai jopa mahdotonta?
 - Käytännössä vain walk-in users
 - Aineistojen käyttö vain tietyn yksikön/toiminnon IP-osoitteista
 - Voisiko toimia perusteena osaorganisaatiolisenssille?
 - Paljon ns. virtuaalipäätteitä, joissa IP-osoite vaihtuu istuntokohtaisesti
 - IP-osoitteet eivät ole organisaation sisällä paikka- tai toimintosidonnaisia

Käytön rajauksen kysymyksiä

- Mahdolliset rajausvaihtoehdot
 - IP-tunnistus siten, että kustantaja lisää uuden organisaation IP:t omaan järjestelmäänsä ja avaa pääsyn organisaatiolle, jolle lisenssi laajennetaan. Toimii, jos kaikki kyseiseltä kustantajalta hankitut aineistot on laajennettu uudelle organisaatiolle (= Terveyskampus). Jos vain osa aineistoista halutaan laajentaa uuden organisaation käyttöön, ei käytön rajaaminen IP-osoitteilla onnistu kustantajan puolella (esim. SpringerLINK)
 - SAML-standardin mukainen tunnistautuminen (esim. HAKA), jossa kirjautumisen yhteydessä tutkitaan, onko käyttäjällä oikeus päästä käsiksi aineistoon. Lisäksi SAML-pohjaisessa tunnistautumisessa käyttäjien attribuutit tulee käyttäjän kotiorganisaatiossa saattaa riittävän yksilöidylle tasolle

Käytön rajauksen kysymyksiä

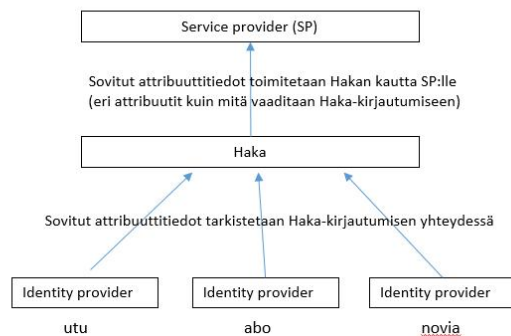
- Haka-kirjautuminen
 - Selvitettiin TY:n IT-asiantuntijalta miten Haka-tunnuksen attribuuttitietoa voitaisiin soveltaa Terveyskampus-lisensseihin
 - Yliopistojen ja korkeakoulujen opiskelijat, henkilökunta ja muut käyttäjät voivat omilla kotiorganisaationsa käyttäjätunnuksilla kirjautua Hakan jäseneksi liittyneeseen palveluun
 - Kotiorganisaation päässä voitaisiin mahdollisesti täyttää halutulle käyttäjäjoukolle sovittu tieto (= kotiorganisaation lisäksi Terveyskampus), jonka olemassaolon kohdepalvelu tarkistaa kirjautumisen yhteydessä
 - Tämä edellyttäisi kuitenkin tietoa ja jatkuvaa päivittämistä sen osalta ketkä tähän joukkoon kuuluvat
 - Lisäksi kustantajien puolelta voi tulla omia teknisiä rajoituksia, jotka voivat muuttaa tätä tilannetta.

Käytön rajauksen kysymyksiä

Haka-kirjautuminen

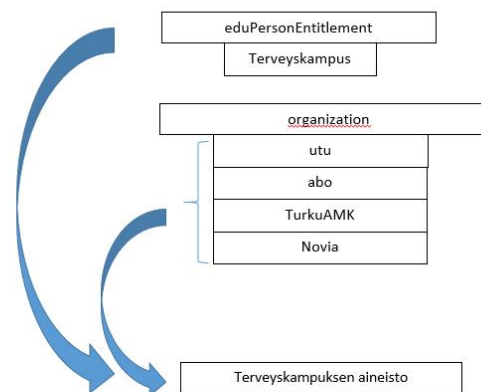
Haka-kirjautuminen yleisesti

Kirjautuminen tapahtuu Hakan kautta, joka toimittaa SP:n kanssa sovitut attribuuttitiedot SP:lle ja jos täyttyvät, pääsy myönnetään.

Walk in –käyttö: joko SP:n myöntämällä erillisillä tunnuksilla tai pääsy annetaan IP-numeron mukaan

Haka-kirjautuminen Terveyskampus-aineistoihin

Jotta aineistoon pääsee, pitää käyttäjällä olla molemmat attribuutit haka-tiedoissaan eli organisaatio ja Terveyskampus.

Neuvottelutilanne

- JBI
 - Neuvotteluja ei vielä aloitettu, koska sopimus on katkolla vasta v. 2019 alusta
- Medic
 - Huomattiin vasta kun neuvottelut oli jo aloitettu, että sopimus on katkolla vasta v. 2019 alusta
 - Asiaan palataan, koska HY on ilmoittanut, että periaatteellisella tasolla on valmiutta yhteislisensseihin
- ACS ja SpringerLINK
 - Neuvottelemisen yhteislisensseistä viivästyi, koska open access neuvottelut viivästyttivät ensimmäisen hintatarjouksen saamista
 - ACS ilmoitti huhtikuussa, ettei suostu terveyskampuksen yhteislisenssiin

Miten jatketaan

- FUN ja FinELib keskustelevat toukokuussa teknisistä ratkaisuista: suunnitelmissa pyytää konsultointiapua sekä korkeakoulujen omien teknisten ratkaisujen osalta että keskusteluissa kustantajien suuntaan AAPAlta (Ammattikorkeakoulujen IT-johtajien verkosto) ja FUCIOlta (Yliopistojen IT-johtajien verkosto)
- Voitaisiin pohtia yhdessä mitä muita mahdollisia vaihtoehtoja käyttäjien tunnistamiseksi on olemassa
- JBI:n kanssa aloitetaan neuvottelut
- Medicin osalta jatketaan tarkempia neuvotteluja alustavien keskustelujen pohjalta
- Springerin kanssa selvitetään valmius yhteislisenssiin tänä vuonna jatkuvissa neuvotteluissa, sillä uusi sopimus tulee voimaan aikaisintaan kesällä

